

OCELÁŘSKÁ
UNIE

SPOLOČNÁ regionálna VÝZVA zástupcov odborových organizácií hutníckeho priemyslu Českej, Poľskej a Slovenskej republiky

Európsky oceliarsky priemysel dlhodobo čelí vážnym problémom, najmä v dôsledku lacných dovozov z tretích krajín, kde výrobcovia ocele nemusia spĺňať náročné požiadavky v oblasti ochrany životného prostredia, sociálnych podmienok, ani v oblasti bezpečnosti práce. Minuloročný pokles dopytu v automobilovom priemysle, stavebníctve a v ďalších odvetviach spôsobil výrazný prepád výroby ocele v Európe až o 30%. Tisíce zamestnancov dočasne stratili prácu a reálne hrozí, že o ňu prídu natrvalo. Existujú reálne obavy, že európska oceliarska výrobná kapacita by mohla byť v krátkom časovom horizonte znížená až o 50%. Zároveň je dôležité poznamenať, že už od roku 2009 dlhodobo dochádza k znižovaniu výroby, čím európsky oceliarsky priemysel stratil 26 miliónov ton výrobných kapacít a 80 000 pracovných miest, teda asi 25% celkovej pracovnej sily v európskom oceliarstve.¹

Podniky sa v súvislosti so spomalením ekonomiky stretávajú s vysokými prevádzkovými nákladmi. Zároveň sú v súlade s klimatickou politikou EÚ povinné realizovať dekarbonizačné ciele, ktoré sú pre priemysel finančne neúnosné. Európska oceliarska asociácia EUROFER odhaduje náklady na dekarbonizáciu európskeho oceliarskeho priemyslu vo výške 31 miliárd EUR na strane kapitálových nákladov a 54 miliárd EUR na strane prevádzkových nákladov (na základe ohlásených a plánovaných projektov).

Nárast prevádzkových nákladov priamo súvisí s rekordným nárastom cien energií, najmä elektriny, a vysokých cien emisných kvót. Vzhľadom na úroveň spotreby elektriny a jej vysoký podiel na výrobných nákladoch je oceliarsky sektor extrémne vystavený negatívnym dopadom vysokých cien elektriny. Vzhľadom na obmedzené možnosti prevodu týchto nákladov na koncových užívateľov znamená nárast prevádzkových nákladov aj stratu konkurencieschopnosti odvetvia a ohrozenie jeho existencie. Napriek poklesu cien energií z najvyšších úrovní v roku 2022, zástupcovia európskeho priemyslu odhadujú, že ceny elektriny aj plynu v Európe zostanú dva až štyrikrát vyššie než pred energetickou krízou, a zostanú takto vysoké aj po roku 2025.²

¹ European Round Table for Industry: *Competitiveness of European Energy-Intensive Industries*, str. 19

² European Round Table for Industry: *Competitiveness of European Energy-Intensive Industries*, str. 11

Zatiaľ čo Európa trpí doslova krváca, celosvetová nadmerná kapacita ocele naďalej rastie a na konci roka 2023 dosiahla vrchol, cca 611 mmt. Zatiaľ čo oceliarnie v Európe sa konzervujú, Čína zvýšila svoju kapacitu vyrobenej ocele o 2,2% a India o 7,5%. Na oceliarskom priemysle sú závislé ďalšie priemyselné odvetvia, vrátane strojárstva, stavebníctva i automobilový priemysel.

Medzi kľúčové požiadavky oceliarov patria:

- **Zaistiť rovnaké podmienky pre európskych výrobcov ocele na globálnom trhu** – okrem iného aj obmedzením dovozu ocele z tzv. tretích krajín, ktoré nedodržiavajú environmentálne a sociálne štandardy, prostredníctvom posilnenia regulácie nástrojov na ochranu obchodu (TDIs) a zrýchlenia predbežnej investigatívnej fázy v prípade prieskumu antidumpingových sťažností.
- **Vrátiť sa a pokračovať v rokovaní o Globálnom dohovore o udržateľnej oceli a hliníku**, ktorý má riešiť celosvetovú nadmernú kapacitu na základe zosúladenia politik EÚ a USA.
- **Predĺžiť súčasné opatrenie na ochranu ocele (tzv. steel safeguard)** po júni 2024 na posledné obdobie dvoch rokov. Počas tohto obdobia intenzívne pracovať na modernizácii obchodnej politiky EÚ, a ideálne pripraviť nový nástroj, ktorý by priamo riešil globálnu nadmernú kapacitu a jej presah na európsky trh.
- **Zabezpečiť podporu národných vlád aj Európskej únie** – napr. formou záruk a podpory domácej, európskej ocele vo verejných zákazkách, ale aj prostredníctvom nástrojov ekonomickej/finančnej podpory do ekologizácie oceliarskych firiem. Je potrebné pokračovať v investíciách do európskych oceliarní, t.j. do investícií environmentálneho i dekarbonizačného charakteru a do investícií na up-skilling a re-skilling pracovnej sily a udržanie talentu
- **Realizovať ekonomicky prijateľnú politiku EÚ** a zároveň pravdivo informovať o skutočných dopadoch na životné prostredie a podieloch na emisiách skleníkových plynov oceliarskeho sektora.
- **Poskytnúť kompenzáciu nepriamych nákladov EÚ ETS premietnutých do cien elektrickej energie** – a to v čo najvyššej možnej miere, alebo udeliť výnimku oceliarskym firmám pri platbách za emisné kvóty.
- **Znížiť náklady na elektrinu pre priemysel** – zabezpečiť takú reformu krátkodobého aj dlhodobého trhu s elektrickou energiou, ktorá zabezpečí stabilitu dodávok pre energeticky náročné podniky za konkurencieschopné ceny.
- **Zvýšiť účinnosť mechanizmu CBAM** – správne navrhnutý CBAM môže motivovať spoločnosti z tretích krajín k znižovaniu emisií CO₂. Na tento účel je potrebné zabezpečiť účinnosť mechanizmu tak, aby neumožňoval akúkoľvek formu obchádzania, vrátane presúvania zdrojov (*resource shuffling*) alebo vstrebávania CBAM. Vzhľadom k tomu, že CBAM má v konečnom dôsledku zabrániť tzv. fenoménu úniku uhlíka, je nutné zaviesť riešenie zaisťujúce konkurencieschopný export európskych produktov na svetové trhy. Európsky oceliarsky sektor priamo vyváža približne 20 miliónov ton ocele ročne a všetok vývoz ocele, na ktorý sa má vzťahovať mechanizmus CBAM (vrátane nadväzujúcich produktov), má hodnotu približne 45 miliárd EUR.

- **Znížiť administratívnu a regulačnú záťaž pre podniky** – Stabilita a atraktivita podnikateľského prostredia v rámci členských štátov EÚ sa dlhodobo zhoršuje. Pre prilákanie investícií do domácich priemyselných kapacít je potrebné zabrániť nadmernej regulácii, častým zmenám právnych predpisov a všetky nové či revidované predpisy podrobiť prísnemu posúdeniu dopadov na konkurencieschopnosť.
- **Podporiť rozvoj technológie CCS/CCU v oceliarskom priemysle** – Využitie technológie pre zachytávanie a skladovanie alebo využitie emitovaného CO₂ (CCS/CCU) môže významne prispieť k prechodu európskej výroby ocele na nízkoemisnú. Táto technológia sa vyhne nutnosti investovať do drahých a neoverených výrobných technológií s nulovými emisiami a môže sa stať pákou pre dekarbonizáciu priemyslu. V prípade spoločností z oceliarskeho sektora je to často najlepšia alebo dokonca jediná dostupná možnosť zníženia emisií. Je preto potrebné implementovať predpisy na národnej úrovni zaisťujúce stabilné a preferenčné právne prostredie pre CCS/CCU a tiež poskytovať finančnú podporu pre vznikajúce zariadenia.
- **Zaviest' výnimky pre priemysel podľa smernice IED 2.0.** – Smernica IED 2.0. by mala zahŕňať výnimku pre odvetvia vykonávajúce hlbokú priemyselnú transformáciu s cieľom splniť ciele EÚ v oblasti obehového hospodárstva a dosiahnuť klimatickú neutralitu. Malo by sa zabrániť nariadeniam vyžadujúcim vyradenie veľkých investícií do existujúcich aktív, pretože transformácia by bola extrémne kapitálovo náročná.
- **Zamedziť vývozu šrotu z EÚ** – Šrot je kľúčom k dekarbonizácii oceliarskeho odvetvia a jeho hodnotového reťazca, ale je to najčastejšie vyvážená surovina z EÚ do tretích krajín. Týmto spôsobom sa táto cenná surovina pre oceliarne dostáva k našim konkurentom z krajín mimo EÚ, ktorí vyrábajú oceľové výrobky s oveľa nižšími ekologickými štandardmi ochrany životného prostredia aj sociálnymi štandardmi.
- **Zabezpečiť zaradenie komodity – oceľ**, medzi strategické suroviny. Pripomíname, že EÚ pôvodne vzniklo ako Európske spoločenstvo uhlia a ocele s cieľom zabrániť ďalšej vojne a získať spoločnú kontrolu nad strategickými surovinami, ktorými boli hlavne oceľ a uhlie. Oceľ je stále strategickou komoditou pre obranný priemysel. Obmedzovaním produkcie európskej ocele, priamo ohrozuje bezpečnosť nielen jednotlivých európskych krajín, ale Európy ako celku.
- **Podporovať technické vzdelávanie na stredných a vysokých školách** - Európa má storočné trvajúce skúsenosti v odovzdávaní know-how. Postupnou likvidáciou oceliarskeho priemyslu, dôjde nenávratne i k strate týchto odborných znalostí, ktoré sú nenahraditeľné pri nevyhnutnej transformácii oceliarskeho priemyslu.
- **Zabezpečiť v pripravovanej dôchodkovej reforme** – zabezpečiť skorší odchod do dôchodku z náročných profesií rizikových kategórií 3 a 4 v Českej, Poľskej a Slovenskej republike.

Vyzývame výkonné vedenie IndustriAll, aby vo svojej komunikácii so zúčastnenými stranami zohľadnila naše obavy a upozornila poslancov Európskeho parlamentu a Komisiu na naliehavú potrebu racionalizácie zelenej politiky pre zachovanie kľúčových priemyselných odvetví v EÚ.

Vyzývame na okamžité začatie diskusií s cieľom začať v Bruseli spoločnú akciu s upozornením aktívnejšie načúvať reálnym potrebám podnikateľskej praxe, pretože realitou sú často skôr nepremyslené preteky za zelenými cieľmi, bez ohľadu na ich náklady a skutočný prínos, či na nebezpečenstvo negatívneho vplyvu na zamestnancov v EÚ a budúcu atraktivitu odvetvia.

Vyzývame a upozorňujeme, že pri prijímaní zásadných rozhodnutí je nevyhnutné vykonať dôkladnú analýzu ich nákladov a vplyvov na konkurencieschopnosť jednotlivých firiem i európskej ekonomiky ako celku.

Štrbské Pleso 6.–7. jún 2024

Roman Ďurčo v.r.
Predseda OS KOVO

Ján Šlauka v.r.
Podpredseda OZ KOVO

Marcel Pielesz, v.r.
predseda HOS OS KOVO

Juraj Varga v.r.
predseda RO OZ KOVO U.S.Steel Košice

Andrzej Karol v.r.
predseda Národní sekce metalurgie NSZZ "Solidarność"